

1. Vergroot het bewustzijn over wat wordt gezegd en tegen wie! Ook in de koffiekamer...

Gedragsdeskundigen, leraren en ander onderwijsgevend of onderwijsondersteunend personeel delen privacygevoelige informatie, soms bewust en doelgericht, maar soms ook onbewust. Zo komt het voor dat een leraar tegen de ouders van leerling A praat over leerling B. Let op wat u in de wandelgangen, in de lerarenkamer, maar ook in gesprekken hoort en maak mensen daarvan bewust.

2. Deel alleen gegevens na specifieke toestemming van ouders of verzorgers en/of leerling

Voor het delen van privacygevoelige informatie met collega's, andere professionals binnen de school of met bijvoorbeeld professionals van de jeugdhulp, is altijd toestemming nodig van ouders (van kinderen tot 12 jaar), van ouders *en* leerling (tussen 12 en 16 jaar) of van de leerling zelf (vanaf 16 jaar).

3. Praat mét de leerling en ouders of verzorgers, niet over hen of zonder hen

Bespreek, als het gedrag van een leerling tot zorg leidt of als een leerling extra ondersteuning nodig heeft, die zorg en de mogelijke aanpak mét de leerling en zijn ouders of verzorgers. Geef aan wat u van de leerling verwacht en wat de school doet om te helpen. Als u zich zodanig zorgen maakt, dat u denkt dat inschakeling van anderen nodig is, bespreek dat dan altijd eerst met de leerling en/of zijn ouders.

4. Deel alleen wat noodzakelijk is

Als u (met toestemming van ouders/leerling) privacygevoelige informatie deelt, denk dan goed na over het doel van het verstrekken van de informatie. Vraagt iemand om iets specifiek en heeft hij die informatie nodig om zijn werk te doen? Stuur dan alleen het gewenste deel van het dossier. Deel doelmatig en niet meer dan nodig.

5. Bewaar privacygevoelige informatie veilig

Als u inzage heeft in leerlingdossiers, berg die na gebruik goed op (in een afgesloten kast of in een beveiligd digitaal systeem) en log uit als u wegloopt van uw computer.

6. Pleit voor een inzichtelijk en toegankelijk privacybeleid voor personeel en ouders

Bepleit dat op de schoolwebsite en in de schoolgids staat hoe de school omgaat met privacy. Zo weet iedereen waar hij aan toe is en medewerkers binnen de school elkaar daarop kunnen aanspreken. Zorg dat ouders en leerlingen weten wat hun rechten zijn.

7. Bepleit privacy-verantwoord werken

Vraag aan de schoolleiding om een ICT-systeem waarin leerlingdossiers beveiligd kunnen worden opgeslagen en maak afspraken over de toegang. Zorg als dat nodig is ook voor fysieke opbergplaatsen en kasten die kunnen worden afgesloten. Deze plaatsen dienen niet toegankelijk te zijn voor derden binnen de school of binnen het samenwerkingsverband.

PRIVACY: AANDACHTSPUNTEN VOOR GEDRAGSWETENSCHAPPERS WERKZAAM IN HET ONDERWIJS

In het onderwijs komt u op tal van manieren in aanraking met de leefwereld van leerlingen, hun ouders, familie en vrienden. Soms móét u zich om bepaalde redenen verder verdiepen in de persoonlijke leefwereld van de leerling, soms móét u gegevens verzamelen die van belang zijn voor de ontwikkeling van die leerling. Het kan echter schadelijk zijn, op de korte of op de langere termijn, als informatie terecht komt waar die niet hoort. Dat gebeurt helaas nog regelmatig. Vaak met de beste bedoelingen en ook vaak onbewust.

De NVO en het NIP hebben deze aandachtspunten opgesteld voor gedragswetenschappers werkzaam in het onderwijs, om u en de mensen met wie u samenwerkt binnen het onderwijs, alert te maken op dit vraagstuk en u handvatten te geven om ermee om te gaan.

Pedagogen en psychologen zijn gehouden aan hun beroepscode. Zij kunnen in een lastige positie komen wanneer zij zich door het beleid of de werkwijze van de school niet kunnen houden aan de privacyregels uit die beroepscode. Het kan zelfs zo zijn dat zij zich voor de tuchtrechter moeten verantwoorden. Pedagogen en psychologen hebben kennis over beroepsethiek. Daarom kunnen ze binnen de school een adviserende rol vervullen als het gaat om zorgvuldig omgaan met privacygevoelige zaken.

Voor meer informatie:

- Beroepscode NIP:
<https://www.psynip.nl/uw-beroep/beroepsethiek/>
- Beroepscode NVO:
<https://www.nvo.nl/beroepscode-en-tuchtrecht.aspx>
- Informatie op Kennisnet met alle aspecten van privacy beveiliging op school:
<https://kn.nu/ibponderwijs>
- 'In goed Vertrouwen' - Manifest en vuistregels van branches, beroepsverenigingen en gemeenten in het jeugddomein
- Handreiking Gegevensuitwisseling onderwijs - NJI
<https://www.passendonderwijs.nl/nieuws/handreiking-gegevensuitwisseling>